

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 511/2020-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Tatianou Vorobelovou, Bajzova 2, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 Co 70/2015 zo 6. júna 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 137/2018, 2 Cdo 44/2019, 2 Cdo 45/2019 z 28. februára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 70/2015 zo 6. júna 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 137/2018, 2 Cdo 44/2019, 2 Cdo 45/2019 z 28. februára 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalovanej v konaní pred Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“), ktorý jej rozsudkom sp. zn. 14 C 118/2001 zo 7. októbra 2014 uložil povinnosť odstrániť stavbu – „*oplotenie z pozemku parc. [REDAKOVANÉ] záhrady zapísanej na [REDAKOVANÉ] v kat. úz. Vinohrady, obec Bratislava m.č. Nové Mesto, ktorý je vo vlastníctve žalobkyne [REDAKOVANÉ] a to v časti označenej vo vytyčovacom náčrte, ktorý tvorí prílohu znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] vyhotoveného Ing. Ištvánffym, od bodu 3 vzdialenosť od hranice pozemku 42cm, cez bod 2 vzdialenosť od hranice pozemku 30cm, cez bod 1 vzdialenosť od hranice pozemku 15cm k bodu 121- 546, do 30 dní od právoplatnosti.*“ (ďalej len „oplotenie pozemku“). Okresný súd podľa sťažovateľky nevzal do úvahy, že starosta mestskej časti Bratislava-Nové Mesto nemal námietky proti oploteniu pozemku ako drobnej stavbe, a tiež to, že oplotenie pozemku sťažovateľka vykonala podľa dohody susedov uzatvorenej 26. júna 1997 na podklade vytyčovacieho náčrtu a geometrického plánu geodeta Ing. P. Bajzu. Účastníkom predmetnej dohody

tak boli známe lomové body v prírode, preto iná vyhotovená dokumentácia je v rozpore s touto dohodou.

3. Okresný súd v konaní ustanovil súdneho znalca Ing. I. Ištvánffyho, ktorý dospel k záveru, že sťažovateľka vybudovala oplotenie pozemku, ktoré zasahuje do pozemku žalobkyne v rozmedzí 42 cm po 15 cm. S týmto znaleckým posudkom sťažovateľka nesúhlasila. Znalecký posudok vyhotovený ustanoveným súdnym znalcom je podľa názoru sťažovateľky neúplný, znalec nepostupoval podľa zadania okresného súdu, nepracoval s vytyčovacou dokumentáciou [REDACTED], ale podľa geometrického plánu [REDACTED], ktorý tvrdil, že vykonal presnejšie meranie ako [REDACTED]. Ustanovený súdny znalec vytyčovacím návrhom zlúčil rôzne stavby do jedného pôdorysu, vynechal stredný lomový bod označený na vytyčovacom náčrte [REDACTED] ako „Detail A“, a tým podal skreslený, nepravdivý znalecký posudok. Súdny znalec nedoplnil znalecký posudok o rozhodujúci číselný údaj geodetického bodu právnej hranice medzi stavbami a ani súd mu to neuložil. Z uvedeného dôvodu sa sťažovateľka počas celého súdneho konania od súdu prvej inštancie až po dovolacie konanie domáhala kontrolného znaleckého dokazovania.

4. Okresný súd ako súd prvej inštancie druhým výrokom zamietol vzájomný návrh sťažovateľky, ktorým žiadala, aby sa potvrdila dohoda so žalobkyňou týkajúca sa priebehu hranice z dôvodu, že na tomto určení nemala naliehavý právny záujem. Tretím výrokom okresný súd nevyhovel vzájomnému návrhu sťažovateľky, ktorým žiadala, aby okresný súd uložil žalobkyni povinnosť umožniť jej renováciu oporného múra z pozemku žalobkyne. Uvedený vzájomný návrh posúdil okresný súd ako nedôvodný, pretože by bolo zasiahnuté do vlastníctva žalobkyne, neberúc do úvahy, že v dohode z 26. júna 1997 bolo účastníkmi dohodnuté, že sťažovateľka vybuduje na svoje náklady oplotenie záhradnej časti na spoločnej hranici, a preto sa žalobkyňa zaviazala umožniť sťažovateľke prístup z jej pozemku.

5. Krajský súd ako súd odvolací dospel k záveru, že okresný súd vykonal potrebné dokazovanie, svoje rozhodnutie riadne odôvodnil, pričom z odvolania podaného sťažovateľkou nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by mali za následok zmenu rozhodnutia okresného súdu, a preto rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny.

6. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). K porušeniu práva na spravodlivý proces došlo podľa názoru sťažovateľky tým, že krajský súd sa nevysporiadal s jej námietkami prednesenými v priebehu konania, nesprávne vyhodnotil dôkazy, dokazovanie bolo vykonané nedostatočne a nebola dodržaná zásada rovnosti strán, pretože krajský súd odmietol ustanoviť kontrolného znalca. Najvyšší súd svojím rozhodnutím odmietol dovolanie sťažovateľky, konštatujúc, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že krajský súd svoje rozhodnutie neodôvodnil. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP najvyšší súd nepovažoval to, že súd nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo že nesprávne vyhodnotil dokazovanie, poukazujúc na to, že nemôže posudzovať správnosť skutkových zistení súdov alebo výsledok hodnotenia, nesprávneho hodnotenia alebo nevyhodnotenia dôkazov, ktorý sa premietol do skutkových zistení súdu.

7. Sťažovateľka uviedla, že predmetom civilného sporového konania pred všeobecnými súdmi bolo odstránenie oplotenia z pozemku, ktorý je podľa tvrdenia žalobkyne v jej vlastníctve, a preto sa žalobou domáhala ochrany vlastníckeho práva. V skutočnosti je predmetné civilné sporové konanie podľa sťažovateľky povahou sporu konaním o určenie hranice medzi pozemkami. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že sťažovateľka so žalobkyňou hranicu medzi ich pozemkami riešila a až so súhlasom žalobkyne postavila oplotenie tak, aby nezasiahla do jej vlastníckych práv. Keďže konajúce súdy určili sťažovateľke povinnosť odstrániť oplotenie, posunuli tak hranicu pozemkov tak, že zasiahli do jej vlastníckych práv, čím došlo k zmenšeniu výmery pozemku sťažovateľky do tej miery, že obvodový múr dvojgaráže, v ktorom je prízemný byt a garáž, stojí na pozemku vo vlastníctve žalobkyne.

8. Bez zohľadnenia okolností danej právnej veci všeobecné súdy podľa sťažovateľky dospeli k záverom, ktoré sú extrémne nespravodlivé, arbitrárne, vybočujúce z ústavných medzí a opomínajúce skutočný účel právnych noriem upravujúcich ochranu vlastníckeho práva, ktorému neposkytli materiálnu ochranu. Konajúce všeobecné súdy jednostranným spôsobom zamerali dokazovanie a vyhodnotili dôkazy v prospech žalobkyne, pripísali najväčšiu dôkaznú silu znaleckému posudku, nekritickým spôsobom si osvojili len jeho závery bez toho, aby sa zaoberali podstatnými skutkovými i právnymi námietkami sťažovateľky, nerešpektovali dohodu susedov ako prejav vôle zmluvných strán vyriešiť spor bez zásahu orgánov verejnej moci do súkromných vzťahov.

9. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví:

„I. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl.46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11Co/70/2015-1565 zo dňa 6.6.2017 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 137/2018, 2Cdo 44/2019, 2Cdo 45/2019 zo dňa 28.2.2019 porušené bolo.

II. Uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo 137/2018, 2 Cdo 44/2019, 2 Cdo 45/2019 z 28.2.2019 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11Co 70/2015-1565 z 6.6.2017 sa zrušuje vec sa vracia na ďalšie konanie.

III. Sťažovateľke sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia.“

10. V podaní doručenom ústavnému súdu 5. novembra 2019 sťažovateľka zdôraznila, že znalecký posudok predložený ustanoveným znalcom považuje za falošný, s ktorým sa rezort súdnictva nedokázal spravodlivo vysporiadať, chrániac podvodníkov. V doplnení ústavnej sťažnosti doručenom ústavnému súdu 18. decembra 2019 sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že najvyšší súd rozhodol o odcudzení časti domu sťažovateľky v prospech cudzej osoby.

11. Podaniami doručenými ústavnému súdu 7. januára 2020, 11. februára 2020, 26. februára 2020, 10. marca 2020, 17. apríla 2020 a 16. júna 2020 sťažovateľka oboznámila ústavný súd o svojich podaniach predložených v rámci celej sústavy všeobecných súdov, Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, Okresnému úradu Bratislava III, ktorých cieľom bolo odstránenie sťažovateľkou tvrdenej nezákonnosti. Podaniami doručenými ústavnému súdu 17. júna 2020, 2. septembra 2020 a 23. septembra 2020 sťažovateľka žiadala ústavný súd o urgentné konanie a rozhodnutie.

II.

Právomoc ústavného súdu

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

18. Pri prieskume ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavný súd vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, podľa ktorej zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti však vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov v prípade, ak v konaní, ktoré im predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Ústavný súd je oprávnený

a povinný posúdiť neústavnosť konania a rozhodovania všeobecných súdov vo veciach, v ktorých niet iného súdu, aby prerokoval a rozhodol o tom, či bolo alebo nebolo porušené základné právo alebo sloboda účastníka konania (strany sporu) pred všeobecným súdom (m. m. I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, II. ÚS 83/06).

III.

Právne posúdenie ústavnej sťažnosti

19. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu v konaní o odstránenie stavby – oplotenia z pozemku, v ktorom vystupovala v procesnom postavení žalovanej. Rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu bola sťažovateľke uložená povinnosť odstrániť oplotenie z pozemku žalobkyne. Podstatná námietka sťažovateľky spočíva v tvrdenom zásahu krajského súdu do jej označených práv, ktorého sa mal dopustiť tým, že sa nevysporiadal s jej námietkami, nesprávne vyhodnotil dôkazy, dokazovanie bolo vykonané nedostatočne a nebola dodržaná zásada rovnosti strán, pretože súdy v konaní odmietli ustanoviť znalca na účely vypracovania kontrolného znaleckého posudku. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka namieta, že odmietnutím jej dovolania nebola poskytnutá ochrana jej označeným právam.

20. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom spravodlivého súdneho konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

21. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať

tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

22. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil, jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax a dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

23. Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru uvádza, že hoci tento článok zaväzuje súd, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, neznamena to, aby na každý argument strany konania dal podrobnú odpoveď (rozsudok ESLP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, § 61). Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Rozsah, na ktorý sa povinnosť súdov odôvodniť svoje rozhodnutia vzťahuje, môže byť podľa povahy rozhodnutia rôzny.

Medziiným je potrebné zohľadniť aj rôznorodosť návrhov, ktoré strana konania môže podať na súdoch, ako aj rozdiely existujúce v zmluvných štátoch v súvislosti s právnou úpravou, zvyklosťami, právnymi názormi a vynášaním a vyhotovovaním rozhodnutí (rozsudok ESLP vo veci Ruiz Torija a Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91). Skutočnosť, že súd neprejedná každú podrobnosť tvrdenú stranou konania, nie je sama osebe v rozpore s požiadavkou spravodlivého prejednávania veci. Podstatné však je, aby sa neprehliadlo právo strany konania byť vypočutou a aby súd posúdil tvrdenia strany konania, hoci sa to explicitne neodrazí v konečnom rozhodnutí (rozhodnutie č. 10153/82 z 13. 10. 1986, D. R. 49, s. 67, 74). Odvolací súd sa tiež v zásade môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESLP vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, č. 20772/92).

24. Vyhodnotenie, ktorá skutočnosť tvrdená a dokazovaná v civilnom súdnom konaní je pre rozhodnutie vo veci samej významná a ktorá nie, je doménou rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Ústavnému súdu však nemožno odňať právomoc kasačného zásahu do tohto hodnotenia vtedy, keď je v rozpore so zákonným príkazom vyjadreným v § 191 CSP v miere spôsobilej postaviť konanie i jeho výsledok do pozície nespravodlivosti a neobjektívnosti. Uvedené zákonné ustanovenie upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov, ktorá napriek pomenovaniu nevytvára všeobecnému súdu priestor pre ľubovoľné (svojvoľné) hodnotenie dôkazov. Práve prípadná svojvôľa v procese hodnotenia dôkazov je nežiaducim prvkom v súdnom konaní, ktorý zakladá nielen rozpor postupu a naň nadväzujúceho súdneho rozhodnutia so zákonom, ale aj so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, lebo svojvôľa konajúceho súdu je hrubým narušením spravodlivostnej kvality a objektivity súdneho rozhodovania. V opačnom prípade by sa právomoc ústavného súdu odôvodnená požiadavkou ochrany základných práv a slobôd uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy stala neúčinnou (m. m. I. ÚS 211/2012, III. ÚS 90/2015, ZNaU 39/2015).

25. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu na začatie konania pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok

vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu

26. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

27. Ústavný súd konštatuje, že proti rozsudku krajského súdu, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, stotožňujúc sa s jeho odôvodnením, bolo prípustné dovolanie, ktoré sťažovateľka aj využila. Z toho vyplýva, že námietky sťažovateľky preskúmal najvyšší súd ako súd dovolací. Z uvedeného dôvodu sa v sťažovateľkinej veci uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky uznesením najvyššieho súdu

28. Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, v ktorom uplatnila dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Sťažnostná argumentácia sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sa v podstate obmedzuje na to, že najvyšší súd

procesným odmietnutím dovolania neprispel k náprave ňou tvrdených nedostatkov predchádzajúceho konania pred okresným súdom a krajským súdom.

29. Dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania okrem prípadov, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý, ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a dovolanie podal len niektorý zo subjektov, určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu [§ 439 písm. a), b) a c) CSP]. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) a skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolací súd však nie je viazaný dovolacím návrhom, t. j. petitom dovolania (§ 441 CSP).

30. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní. Samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, môže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa len v prípade ústavnej neudržateľnosti takeého vyriešenia. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy preto nie je povinnosť dovolacieho súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V opačnom prípade by totiž dovolací súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného opravného prostriedku vôbec boli naplnené.

31. Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sa ústavný súd presvedčil, že najvyšší súd sa dovolacími námietkami sťažovateľky zaoberal v požadovanom rozsahu. Najvyšší súd považoval odôvodnenie rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu

(s ktorým sa podľa § 387 ods. 2 CSP stotožnil) za dostatočné, keďže krajský súd sa náležitým spôsobom zaoberal odvolacou argumentáciou sťažovateľky, keď uviedol, čoho a z akých dôvodov sa sťažovateľka domáhala, čo navrhovala žalobkyňa, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, a zaujal tiež závery k jeho právnomu posúdeniu veci. Na základe uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že obe rozhodnutia súdov nižšej inštancie zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdnych rozhodnutí.

32. Taktiež najvyšší súd poukázal na závery zjednocujúceho stanoviska prijatého občianskoprávnym kolégiom najvyššieho súdu pod č. R 2/2016. Právna veta stanoviska znie: *„Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“* Konštatoval, že zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

33. Ústavný súd však k záverom najvyššieho súdu uvedeným v predchádzajúcom bode dodáva a spresňuje (koriguje), že aktuálnosť stanoviska po nadobudnutí účinnosti novej právnej úpravy dovolania je potrebné chápať v tom zmysle, že pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Znamená to, že stratilo význam vyčleňovanie z tejto kategórie „inej vady konania“ podľa predchádzajúcej právnej úpravy a taká vada, pokiaľ má znaky uvedené v predchádzajúcej vete, zakladá prípustnosť dovolania podľa dotknutého (v nej označeného) ustanovenia. Včlenením do textu zákona formulácie o práve na spravodlivý proces sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale naopak, sprísnil. V konečnom dôsledku zároveň platí, že vo sfére právneho poriadku Slovenskej republiky možno požadovať aj vyšší stupeň ochrany základných práv než zodpovedá štandardom

rozhodovacej činnosti ESLP, ako to vyplýva zo vzťahu dohovoru a zákona podľa čl. 154c ods. 1 ústavy. (IV. ÚS 314/2020)

34. K namietanému pochybeniu v procese obstarávania dôkazov najvyšší súd konštatoval, že pokiaľ súd nevykonal v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Predmetná judikatúra najvyššieho súdu bola a je akceptovaná aj ústavným súdom (I. ÚS 65/2020, III. ÚS 171/2018, II. ÚS 202/2020, II. ÚS 108/2020, II. ÚS 153/2019)

35. Ústavný súd na základe už uvedeného dospel k záveru, že v danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľky, ktorým napadla rozsudok krajského súdu. Jej dovolanie riadne preskúmal, no keďže dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania nezistil, sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 447 písm. c) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Aj keď ide o rozhodnutie formálne označené ako odmietnutie dovolania pre neprípustnosť, podľa jeho obsahu (bod 31 tohto odôvodnenia), čo je pre ústavný súd podstatné, sa najvyšší súd uplatneným dôvodom dovolania [§ 420 písm. f) CSP] vecne zaoberal a takto ho posúdil negatívne, čo sa týka jednak samotného odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu a v uvedenom kontexte aj obsahu a rozsahu vykonaného (potrebného) dokazovania.

36. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu tiež konštatuje, že ho možno pokladať za ústavne akceptovateľné, odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne ani za svojvoľné alebo za nepreskúmateľné. Toto odôvodnenie poskytuje dostatočný základ pre jeho výrok. Úvahy najvyššieho súdu sú zrozumiteľné a dostatočne logické,

vychádzajúce z namietanej vady uvedenej v dovolaní a relevantných noriem procesného práva, ktorých účel a význam nepopierajú. Ústavný súd tiež nezistil, že by relevancia námietok sťažovateľky smerujúcich proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z hľadiska posúdenia možného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru umožnila dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia uvedených práv.

37. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie vlastníckeho práva, ktoré však žiadnym spôsobom neodôvodňuje. Možno však predpokladať, že odstránenie oplozenia vystaveného sťažovateľkou bude mať dopad na jej majetkovú sféru. Vzhľadom na to, že k rozhodnutiu všeobecných súdov došlo na podklade právnych záverov, ktoré ústavný súd vyhodnotil ako ústavne akceptovateľné, ani prípadný zásah do majetkovej sféry sťažovateľky nemôže predstavovať porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

38. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu